

"อนันต์ ศิริบุญวงศ์ : ประยุกต์ใช้แพทำนา ลดต้นทุนแบบยั่งยืน"

ที่มา : www.rakbankerd.com/agriculture/guru-view.php?id=18 24 พ.ค. 59

ในอดีต ชาวนาไทยมีวิธีการทำนาที่หลากหลายวิธี ทุกวิธีล้วนได้ผลผลิตข้าวที่มีประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ไม่มีการใช้สารเคมีอันตรายมาช่วยในการผลิต แต่ชาวนาต้องใช้ภูมิปัญญาในการตัดสินใจว่าควรใช้วิธีใดที่เหมาะสม ส่วนในปัจจุบันชาวนามีเทคโนโลยีมากมาย ทำให้วิธีการทำนาน้อยลงจนเกือบจะเหลือเพียงวิธีเดียวคือ การทำนาหว่านน้ำตาม ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่ทำลายทรัพยากรมากที่สุด นับตั้งแต่ ดิน น้ำ อากาศ วัสดุ อุปกรณ์ กล่าวคือ เกษตรกรไถพรวนทำลายหน้าดินพร้อมกับทำลายแหล่งน้ำ ในขั้นตอนการหว่านที่ต้องปล่อยน้ำทิ้งในขณะเดียวกันน้ำที่ทิ้งเป็นน้ำโคลนซึ่งมีทั้งปุ๋ย อาหารพืชและสารเคมีฆ่าหอยเชอร์รี่ที่ถูกปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติทำลายทั้งสัตว์น้ำ ทั้งคุณภาพน้ำ เมื่อหว่านข้าวได้ 3-10 วัน ก็มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ที่ทำลายทั้งดิน น้ำ อากาศและคน ปัจจุบันจึงมีหลายฝ่ายพยายามหาวิธีการทำนาที่ลด ละ เลิก การใช้สารเคมี แต่วิธีการทำนาแบบต่างๆ นี้ ต้องใช้แรงงานคนและเครื่องจักรราคาแพง และดูเหมือนยุ่งยาก ลำบาก เกินลำบาก เกินกว่าที่ชาวนาในปัจจุบันจะอดทนหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดินได้อีกต่อไป จึงคิดประดิษฐ์สร้าง " แพทำนา " ขึ้นมา

หลักคิดในการใช้ชีวิต

ครูอนันต์เล่าว่า ผมเด็กชายอนันต์ ศิรินพวงศ์ เกิดเป็นลูกชานา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 6 กันยายนพ.ศ. 2505 ณ.บ้านเสาธง หมู่ที่6 ตำบลตะเคียน (ปัจจุบันเป็น หมู่ที่2 ตำบลบ้านขาว) อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา เป็นลูกคนที่ 7 ลูก 8 คนแรก ได้รับการศึกษาระดับปัญญาตรีขึ้นไปทุกคนด้วยรายได้จากการทำนาที่ไม่ใช้สารเคมีไม่ใช้ปุ๋ยเคมีไม่มีรถเกี่ยวข้าวไม่มีการจำหน่ายข้าวไม่มีการประกันราคาข้าวพ่อแม่ได้รับการศึกษาจบแค่ป.6พ่อกับแม่ไปเมื่อลูกเรียนจบทุกคนแม่จากไปเมื่อลูกคนที่7 กลับมาทำนายน้อยเหมือนแม่ทำจนสำเร็จ ครูอนันต์ เล่าต่อว่า ตอนเรียนจบประถมศึกษาปีที่6 จากโรงเรียนวัดบ้านขาวเข้ามัธยมจบมัธยมศึกษาปีที่5 จากโรงเรียนมหาวิทยาลัยสงขลาต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลาจบวิชาครูจากมหาวิทยาลัยสุโขทัย (ทุกวันเวลาที่ว่างจากการเรียนกลับบ้านเพื่อมาช่วยพ่อแม่ทำนาเรียนรู้การทำนาตลอดชีวิต) แล้วสอบบรรจุเป็นครูในปีที่เรียนจบที่โรงเรียนบ้านฝือ อำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์จากชุมชนศรีชะอโศก ทำนาอินทรีย์แบบชาวอีสานกับเด็กบ้านฝือ อยู่เป็นเวลา 8 ปี ก็ย้ายกลับมาบ้านเกิดมาสอนที่โรงเรียนวัดเกษตรชลธิ ตำบลตะเคียน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา มาทำนาลองผิดลองถูกเดี่ยวอินทรีย์เดี่ยวเคมี แกว่งไปแกว่งมาตามกระแสทุนนิยม และแล้วก็ตัดสินใจทำหน้าแบบอินทรีย์ด้วยวิธีต่างๆแม้จะขาดทุนครั้งแล้วครั้งเล่า ค้นหาศึกษา เรียนรู้ วิธีการทำหน้าจนได้สูตรสำเร็จที่สำคัญ ต้องขยัน และประหยัดซื้อสัตย์ต่อธรรมชาติ โดยลดการไถพรวน,ใช้เมล็ดพันธุ์น้อย(ไม่เกิน1กก./ไร่),ไม่ใช้สารเคมี,ประหยัดน้ำ(เปียกสลับแห้งแก้งข้าว),ใช้วิธีทำนาด้วยคนบนแพ,ไม่ฆ่าสัตว์ทุกชนิดในนา,เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง

เมื่อมั่นใจในแนวทางเกษตรอินทรีย์ก็เปิดการสอนเรื่องการทำนาในโรงเรียนวัดเกษตรชลธิ ป.4 สอนการทำนาในอดีต ป.5 สอนการทำนาในปัจจุบัน และ ป.6 สอนการทำนาอนาคต ทำนาแบบที่ดีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้ผลิตผู้บริโภคด้วย สนใจวิธีการทำนาเองในอนาคต ติดต่อ 083-6965943 ขอขอบคุณร่วมด้วยช่วยกันสำนึกรักเกิด ที่ให้โอกาสไปแพร่ ร่วมกันตอบแทนบุญคุณแผ่นดินขอบคุณครับ

แพทำนา ประหยัดคน ประหยัดเวลา

ประวัติและความเป็นมาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร

ครูอนันต์เล่าต่อว่า การสร้างแพเพื่อทำนานั้นต้องใช้แผ่นพื้นสำหรับให้เกษตรกรนั่งหรือยืน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการทำนา ในขั้นตอนการเตรียมดิน หากเราต้องการทำนาโดยไม่ไถพรวน ซึ่งเป็นการทำนาที่อนุรักษ์ธรรมชาติมากที่สุด ไม่เผาฟางและตอซัง เราจะใช้แพในการล้มตอซังให้จมน้ำ เพื่อให้ตอซังและฟางข้าวเน่าเปื่อยเป็นอาหารของข้าว และถ้าทำนาแบบไถพรวนหรือตีเทือก เราสามารถใช้แพในการปรับระดับพื้นนาให้เรียบ เหมาะแก่การใส่ปุ๋ยในนาข้าว ขั้นตอนการเตรียมปุ๋ยชีวภาพ ชนิดน้ำ และ ชนิดแห้ง ผง เม็ด (ปุ๋ยมูลสัตว์บำรุงต้น) (ปุ๋ยน้ำหมักหัวปลาบำรุงผล) ในการทำนาอินทรีย์ เราต้องใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งอาจต้องใช้เป็นจำนวนมากในระยะแรก เราจึงใช้แพในการหว่านปุ๋ย หรือเทน้ำหมักชีวภาพ ในนาข้าวก่อนการหว่าน การโยนกล้า หรือก่อนการปักดำ และหากมีความจำเป็นต้องใส่ในวันเดียวกันก็สามารถใส่พร้อม ๆ กับการหว่าน หรือปักดำก็ได้ การทำนาที่ลดการใช้สารเคมี ลดความลำบากในการหว่านข้าวและการดำนา(ไม่ต้องเดินในโคลนและไม่ต้องแบกรับน้ำหนักเมล็ดพันธุ์ข้าวและต้นกล้า) ซึ่งช่วยลดจำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูก สำหรับนาดำ ใช้เพียง 1 กิโลกรัม นานหว่านประมาณ 5 กิโลกรัม ต่อไร่ (ปกติชาวนาใช้เมล็ดพันธุ์ 25 – 40 กิโลกรัมต่อไร่) ลดการใช้น้ำในการทำนาลง มากกว่าร้อยละ 50 และจะใช้น้ำน้อยลงไปอีกเมื่อทำนาแบบเปียกสลับแห้งแก่เลี้ยงข้าว และสามารถลดขั้นตอนการเตรียมดิน หากมีเวลาสำหรับการทำนาแบบไม่ไถเพื่อลดปัญหาจากวัชพืช ศัตรูพืช พริกพื้นประเพณี ลงแขกทำนา เพื่อตอบแทนคุณแผ่นดิน และเพื่อพ่อของแผ่นดิน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากปัญหาการทำนาที่สะสมกันหลาย ๆ ครั้ง ของการทำนา คือ ทำแล้วไม่มีคนหว่านข้าว ไม่มีคนดำนา รถดำนาดำแล้วข้าวไม่สวย แตกกอไม่ทัน หว่านเมล็ดพันธุ์แล้ว พวงหนู แมลง นกพิราบ กินเมล็ดข้าว นกเป็ดน้ำ กินเมล็ดเนื่องจากนาอินทรีย์จะไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูข้าวจึงเกิดปัญหา นก หนู หอย

เป็นระยะ พร้อมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวยในการทำงาน บางปีน้ำมาก บางปีน้ำน้อย ไม่แน่นอน

จนกระทั่งวันหนึ่งได้แนวคิดจากคำถามที่ว่า ทำอย่างไรให้เราสามารถยืน หรือนั่งทำงาน โดยไม่เปียกน้ำ ไม่ร้อนแดด และ ไม่มีรอยเท้าในแปลงนา ข้าวทุกเมล็ด กล้าทุกต้นไม่เสียหาย จึงมีคำตอบเล่น ๆ ออกมาจากญาติ ว่าก็ทำเหมือน การเก็บหอยของภาคกลางสิ แนวคิดนี้ทำให้เกิดการทดลอง สร้างสิ่งประดิษฐ์เล็ก ๆ ที่เรียกว่าแพขึ้น โดยจะเขียนขั้นตอนดำเนินการเริ่มจากการเตรียมดิน จนกระทั่งเก็บเกี่ยว ดังนั้นจึงคิดแพทำงานเข้ามาเพื่อช่วย จึงค้นพบว่าการทำนาไม่จำเป็นต้องใช้คนเยอะ และใช้เวลามาก แถมได้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจมากอีกด้วย

การทำงานแบบเปียกสลับแห้งแก้งข้าว

เกียรติประวัติและผลงาน

1. ได้รับเกียรติจากโครงการสร้างฐานข้อมูล องค์ความรู้ท้องถิ่น แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการสร้างชุดการเรียนรู้การสอนและสื่อเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะ ความรักและหวงแหนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลาให้เขียนความเป็นมาเป็นไปของการทำนาของคนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลงพิมพ์ในหนังสือเลสาบเรา6 เมื่อปี พ.ศ.2554 จำนวน 22หน้า
2. ได้นับเกียรติจากหนังสือเกษตรก้าวหน้าลงเรื่องการทำนาไม่ไถ
3. ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ จากเรื่องการทำนา
4. เป็นที่ปรึกษา(ครูพี่เลี้ยง)โครงการมหิงสาสายสืบ ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. เป็นวิทยากรเกี่ยวกับการทำนาอินทรีย์ให้เกษตรกร